La torre d'antenes que feia lleig Bellver

▶ La supressió fa deu anys d'una estructura aliena al perfil del nucli medieval ha rellançat la imatge turística del poble

MIQUEL SPA. BELLVER DE CERDANYA

■ Aquesta setmana ha fet deu anys que Bellver de Cerdanya es va treure de sobre l'antena de telecomunicacions i l'estructura de formigó que la sustentava, i que protagonitzava la silueta del turó del nucli antic competint en altitud amb el campanar.

Es tractava d'una estructura que generava el rebuig unànime de la població i suposava un entrebanc per a la imatge turística del poble. Les antenes de Telefònica coronaven el nucli vell i condicionaven la imatge de la plaça major porxada d'on en sortia la base. Més enllà del valor estètic de la supressió del «mamotreto», tal com anomenaven molts la torre de formigó, l'acció va suposar una fita en la projecció turística del poble i l'harmonia de l'entorn habitual dels veïns.

El professor de la Facultat de Turisme i director de la càtedra de Turisme Responsable de la Universitat Ramon Llull, Jordi Ficapal, ha argumentat que «si bé és difícil mesurar l'impacte» de la supressió de les antenes, sí que queda clar que era un element negatiu per a la imatge del poble: «La visió d'una estructura d'antenes de telecomunicacions trenca el conjunt del nucli històric i impedeix mentalment la regressió al passat que proposa l'experiència de visitar el poble, es tractava d'una distorsió de l'entorn». En aquest sentit, Ficapal ha remarcat que, «com més respectuosa amb el context és l'arquitectura, més remet als seus valors originals i més fàcil és connectar amb els valors històrics de la visita».

La torre de telecomunicacions que al capdamunt del turó de Bellver en marcava el perfil ARXIU/MIQUEL SPA

Càrrega del paisatge

Aquest fenomen es tradueix tècnicament en el camp de l'arquitectura amb el concepte de 'Capacitat de càrrega per unitat paisatge'. Això mesura la quantitat d'elements estranys que es poden afegir a un entorn natural o urbà sense trencar la unitat de l'escenari. En aquest sentit, les antenes de Bellver «excedien clarament la capacitat de càrrega del paisatge del nucli antic del poble distorsionant-lo». Aquesta distorsió sobre la imatge del poble i la seva realitat original suposava un greu prejudici per a la consolidació d'un discurs turístic al voltant del nucli antic medieval i la qualitat de l'estada al poble.

Una tercera via d'anàlisi tècnica sobre la presència durant més de quaranta anys de l'estructura de formigó i les antenes és la 'Capacitat de càrrega psicològica dels residents'. En aquest sentit, les antenes suposaven un element aliè a la realitat urbana que els veïns de Bellver havien de suportar dia rere dia, segons ha remarcat el professor universitari. Ficapal ha argumentat que «en relació amb la torre de telecomunicacions podríem dir que per als veïns també excedia la seva capacitat de càrrega psicològica en relació amb la modificació del seu propi paisatge». En aquesta mateixa línia, l'expert en Turisme ha apuntat que l'estructura canviava l'autopercepció del lloc de residència per part dels veïns i, per tant, la satisfacció que sentien els bellverencs respecte del seu propi poble. L'alcalde de Bellver, Xavier Porta, ha coincidit que la supressió de la torre va suposar una «fita» en la projecció de Bellver, la qual posteriorment s'ha vist complementada amb la reforma del nucli antic i la plaça Major.

Érem 'Bellver de l'Antena'

Porta, que ha recordat que ell mateix va fer pintades de jove contra les antenes els anys 70, ha assegurat que «per a mi és una de les coses més importants que he fet» en els seus mandats municipals. L'alcalde ha emfatitzat que «molta gent em va dir que estava molt contenta de poder tornar a fer fotos del poble tal com les havia fet antigament, fa deu anys vam poder deixar de ser 'Bellver de l'antena'». L'alcalde ha considerat que Bellver va passar de ser un poble que des de la carretera no oferia una imatge amable que convidés a aturar-s'hi, a oferir un perfil del turó amb el nucli antic i el campanar sobre el Segre que és un referent a la Cerdanya i el Pirineu.

Porta, tal com va fer el 2011, ha agraït la feina que van fer per treure la torre l'enginyer de la Generalitat Esteve Ribera, que és fill de Bellver, i l'exconseller d'Interior i exalcalde de la Seu d'Urgell, Jordi Ausàs. En aquest sentit, la implicació personal de tots dos va permetre fructificar les demandes de l'Ajuntament. Des del 2011, l'skyline de Bellver ha quedat assumit sense les antenes, la qual cosa ha permès als veïns del poble que encara tenen records anteriors dels anys 70 recuperar el que per a ells havia estat el perfil propi del poble, amb les cases i l'església sobre el Segre.

La silueta actual del nucli antic de Bellver MIQUEL SPA

Expectació per la retirada de l'estructura de metall de quatre tones i la torre de formigó

MIQUEL SPA. BELLVER DE CERDANYA

■ L'operació d'extracció de la torre de telecomunicacions, que antigament havia sustentat una antena parabòlica més gran que les que hi va haver en el seu tram final de vida, va durar un mes. La van dur a terme les empreses Consultec i Grues Berga. L'acció va incloure l'enderroc de la part superior de l'estructura de formigó i la supressió de les antenes de Telefònica. La companyia estatal va instal·lar al seu lloc un tub que encara és visible i que compleix les mateixes funcions tècniques que l'antena treta. Un dels moments més viscuts pels veïns, molts dels quals van sortir a fotografiar el moment, va ser el desmuntatge i enlairament de l'estructura metàl·lica d'unes quatre tones que sustentava l'antena i que va ser dipositada a terra. Després, els operaris van tallar el formigó sense fer runa fins a rebaixar la torre a l'altura de les cases.

L'operació de tallar i retirar l'estructura de formigó que sustentava les antenes ARXIU/MIQUEL SPA